

הקלות במס הכנסה לגמלאים ובעלי הכנסות נמוכות

- **1. רקע כללי**
- **2. המס המוטל על הכנסות מפיקדונות ותוכניות חיסכון**
- **3. הקלות ממש לגמלאים ובעלי הכנסות נמוכות**
- **4. אופן קבלת הקלות במס**

1. רקע כללי

ככלל, עד ליום 31.12.02 חל פטור מס על מרבית אפיקי ההשקעה בשוק ההון בישראל. בתחילת 2003, הופחתו שיעורי המס על הכנסות מעובודה בד בבד עם הטלת מס על הכנסות מחוץ לארץ ושוק ההון. החל מתחילת שנת 2006 אוחדו מרבית שיעורי המס בשוק ההון, ובמקביל הופחתו פעמיים נוספת שיעורי המס על הכנסות מעובודה.

שינויים אלה מקדמים את החברה הישראלית צעד נוסף לקראת העובדה חברה שוויונית, הוגנת וצדקה יותר. סקירה זו מפרטת את אופן הטלת המס על ההון, ואת הקלות, הניתנות לכט ציבור הגמלאים ובעלי הכנסות הנמוכות. נציין כי גמלאים לעניין זה הם מי שהגיעו לגיל פרישת חובה או **לגיל פרישה**, כפי שיפורט בסעיף 3.1 להלן.

2. המס המוטל על הכנסות מפיקדונות ותוכניות חיסכון

הכנסות ריבית ורווחים הנובעים מתוכניות חיסכון ופיקדונות, חייבים במס בשיעור של 15%, 20% ו- 25% כאשר שיעור המס נקבע בהתאם לסוג התוכנית: צמודה למדי (אינפלציה או שער מטבע), או לא צמודה למדי, כפי שיפורט בהמשך. יובהר כי המס חל רק על התשואה (הרוווח) של תוכניות החיסכון והפיקדונות ולא על הקרן.

2.1 שיעורי המס החלים על הכנסות מריבית והפרשי הצמדה

החל מיום 1 בינואר 2012, שיעור המס החל על ריבית מפיקדונות ותוכניות חיסכון, הינו כלהלן :

- לגבי פיקדונות ותוכניות חיסכון הצמודים למדי/מט"ח - הריבית בגנים תחובי במס בשיעור מוגבל של 25%, והפרשי הצמדה/שער יהיו פטורים מס.
- לגבי פיקדונות ותוכניות חיסכון שאינם צמודים - הריבית בגנים, תחובי במס בשיעור מוגבל של 15% (לרובות הפרשי הצמדה שאינם פטורים).

האמור לעיל נכון על הכנסות שנטקבלו בידי יחיד שאינו מבקש לנכות הוצאות מימון בלבד שהריבית מתקבלת על ידו שלא במסגרת פעילות עסקית.

רצ"ב להלן פירוט דוגמאות לגבי הטלת המס על הכנסות מפיקדונות ותוכניות חיסכון הצמודים למדי ו שאינם צמודים למדי :

- **פיקדונות צמודי מدد** - תוכניות חיסכון או פיקדונות ייחסבו כ"צמודים לממד", רק אם הם צמודים במלואם לשיעור עליית הממד או למלוא שיעור השינוי בשער המטבח. תוכניות חיסכון או פיקדונות מסווג זה יחולבו במס בשיעור של 25% רק על ההכנסה מריבית. הפרשי הczmdah והשינויים בשער החליפין יהיו פטורים ממש.

דוגמא : הפקדת 100,000 ש"ח בתוכנית חיסכון לשנתיים, הצמודה לממד, בתוספת 20% ריבית לשנתיים. שיעור עליית הממד בשנתיים הללו היה 12%. הוайл והפקדת את כספך בתוכנית חיסכון צמודה לממד, הרי ששיעור עליית הממד פטור ממש, ואילו על ההכנסה מריבית יוטל מס בשיעור 25%. החישוב יבוצע כדלקמן :

$$\begin{aligned} \text{סכום עליית הממד והפרשי הczmdah} &= 100,000 * 12\% = 12,000 \\ \text{סכום ההכנסה מריבית} &= 100,000 * 20\% = 20,000 \\ \text{סכום הרווח (ריבית והפרשי czmdah)} &= 32,000 \\ \text{סכום המס (המס חל על הריבית בלבד)} &= 20,000 * 25\% = 5,000 \\ \text{סה"כ רווח על התכנית לאחר ניכוי המס} &= 32,000 - 5,000 = 28,000 \end{aligned}$$

- **פיקדונות שאינם צמודי ממד** - תוכניות חיסכון או פיקדונות ייחסבו כ"אינם צמודים לממד", רק אם אינם צמודים למלוא שיעור עליית הממד, או צמודים בחלוקת לשיעור עליית הממד. בתוכניות חיסכון או פיקדונות מסווג זה יוטל מס בשיעור 15% על ההכנסה מריבית.

דוגמא : הפקדת 50,000 ש"ח בפיקדון שקל (לא צמוד) לשנה, הנושא ריבית של 18% לשנה. שיעור עליית הממד בשנתיים הללו היה 5%. הוайл והפיקדון אינם צמוד לממד, ההכנסה מריבית בפיקדון זה חייבת במס בשיעור של 15%, ללא התחשבות בממד. החישוב יבוצע כדלקמן :

$$\begin{aligned} \text{ההכנסות מריבית מהפיקדון} &= 50,000 * 18\% = 9,000 \\ \text{סכום המס (המס חל על הריבית בלבד)} &= 9,000 * 15\% = 1,350 \\ \text{סה"כ רווח על התכנית לאחר ניכוי המס} &= 9,000 - 1,350 = 7,650 \end{aligned}$$

2.2 פיקדונות ותוכניות חיסכון תיירות

עד ליום 31.12.2002 חל פטור ממש על רבית בגין פיקדונות ותוכניות חסיכון בנק בישראל. החל מיום 1.1.2003 הוטל מס על ההכנסות מכל המכשירים הפיננסיים כולל פיקדונות ותוכניות חסיכון, בשיעור של 10% על פיקדונות ותוכניות חיסכון שאינם צמודים לממד ובשיעור של 15% על פיקדונות ותוכניות חיסכון הצמודים לממד או שער

חליפין כלשהו. בהמשך, החל מיום 1.1.2006 הועלו שיעורי המס האמורים ל- 15% ו- 20%, בהתאם. החל מיום 1.1.2012 תוקן שיעור המס החל על ריבית בתוכנית צמודה למדד ל- 25% שיעור המס לתוכנית שאינה צמודה לפחות בעבר 15%.

יצוין כי המס האמור מנוכה במקור ע"י הבנק, כל עוד מדובר בבנק ישראלי. הוואיל ושיעורי המס השתנו מס' פעמים בשנים האחרונות, נקבע בהוראות המעבר כי שיעור המס על תוכניות חיסכון הנפרשות על מס' תקופות, יהיה בהתאם לריבית שנצברה בכל אחת מהתקופות, ובכפוף להוראות/עקרונות הבאים:

- **לגביה פיקדונות ותוכניות חיסכון שנפתחו לפני יום 8 במאי 2000 - יחול הדין**
הישן (משמעות פטור מסמך), גם על ריבית שנצמחה לאחר 1.1.2003, וזאת על נקודת היציאה הראשונה שבה ניתן לשוך סכומים מהתכנית או מהפיקדון, מבלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדרו בתנאי התכנית או הפיקדון. **שיעור המס שנקבעו החל מיום 1.1.2006 (15% - 20% כאמור לעיל) - יחולו**
- **כאמור על ריבית שנצברה החל מיום זה, ובלבד שעל פיקדונות ותוכניות חיסכון שנפתחו לפני יום 10 באוגוסט 2005 (מועד פרסום תיקון 147 לפוקודה) - יחולו שיעורי המס החדשם של 15% ו- 20% על ריבית שנצמחה רק לאחר המועד שבו היה ניתן לשוך סכומים מהתכנית או מהפיקדון, בלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדרו בתנאי התכנית או הפיקדון.**

לגביה פיקדונות צמודים למדד שנפתחו לפני 1.1.2012 יחולו הוראות המעבר דהיינו בגין תקופת הפיקדון שלגביה חל שיעור מס 20% על הריבית יחוسب מס 20% לפי יחסיות התקופה שבה נוצר ריבית שחיל לגבי 20% מס וחלק יחסית לגבי התקופה שבגינה חל מס בשיעור 25%.

2.3 העורות נוספות

בהתürlich לאמור לעיל בדבר אופן מיסוי פיקדונות ותוכניות חיסכון, להלן מס' העורות רלוונטיות:

- 2.3.1 מועד החיבור במס על ההכנסה מריבית יחול רק ביום שבו חשבונך בבנק זוכה בריבית או במועד סיום התוכנית, כאמור לעיל.
- 2.3.2 במקרים בהם נמשכו כספים מתוכניות חיסכון או פיקדונות לפני מועד פירעונים ("שבירה"), ישולם המס בהתאם לתנאי קבלת הכספיים צמודים או לא.
- 2.3.3 כל האמור לעיל רלוונטי לגבי תוכניות חיסכון או פיקדונות שמקורם בהפקות חד פעמיות, ולגביה תוכניות חיסכון או פיקדונות שמקורם בהפקות רב פעמיות.
- 2.3.4 **חשבונות משותפים - הכנסות מריבית, הנובעות מפיקדון או מתוכנית חיסכון שבבעלויות משותפות בידי מספר שותפים, יחולקו באופן שווה בין כל השותפים. במידה**

וחלקם של השותפים בתוכנית החיסכון או הפיקדון אינם שווה, עליהם להוכיח זאת לפקיד השומה באמצעות מסמכים. כאשר אחד מהשותפים בחשבון זכאי לפטור, יינתן הפטור על הכנסות השותף הזכאי לו בלבד (נושא הפטורים יוסבר בהמשך).

3. הקלות ממש לגמלאים ובעלי הכנסות נמוכות

גמלאים ובעלי הכנסות נמוכות יכולים ליהנות ממספר הקלות שנקבעו במסגרת פקודת מס הכנסה, בדרך של פטורים או ניכויים על הכנסות מפיקדונות, תוכניות חיסכון, ועוד. יצוין כי, ניתן ליהנות מכל ההקלות המפורטות להלן, במצבר, במידה יש זכאות לגבהה:

3.1 הקלות ממש לגמלאים

הטבות המס לגמלאים ניתנים בתנאי שהגיע הנישום **לגיל פרישת חובה או לגיל פרישה, לפי העניין, וכפי שיפורט**

גיל פרישה חובה: אישה או גבר 67

גיל פרישה: גבר 67 אישה 62

a. החזר מס אוטומטי לגמלאים

במסגרת הטבה זו ניתן ניכוי מס על הכנסות מריבית בגין פיקדון בתאגיד בנקאי או תוכנית חיסכון בלבד. הטבה זו ניתנת לגמלאים, במידה ובימים 1.1.2003 מלאו לאחד מבני הזוג 55 שנה, וכן שבשנת המס הרלוונטית הגיע אחד מבני הזוג **לגיל פרישת חובה**. סכום הניכוי הוא 16,560 ₪ (נכון לשנת המס 2014) אם אחד מבני הזוג אמרה הגיעו לגיל פרישת חובה, או 9,840 ₪ במקרה שני בני הזוג הגיעו לגיל פרישת חובה - ובלבד שבימים 1.1.2003 מלאו לשני בני הזוג 55 שנה.

באופן עקרוני, רשות המסים עורכת את חישוב הפטור ומודיע לבנק ממנה נוכה המס על סכום המס שיש להחזיר לך לאור הפטור המגיע לך בסעיף זה. כך שהחזר המס נעשה באופן אוטומטי ושוטף לחשבון שלך, ממנה נוכה המס, ללא כל צורך בהגשת בקשה. אם איןך מעוניין/נת בהחזר אוטומטי, عليك להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דוחיך לפקיד השומה, כפי שמפורט בסעיף 4 להלן.

דוגמה

שני בני זוג, הגבר נולד ביום 1.3.1940 והאישה נולדה ביום 1.1.1950. סך הכנסות מריבית בשנת 2007 היה 10,000 ₪. נחשב את הפטור מס לו זכאים בני הזוג בשנת 2007. הגבר הגיע **לגיל פרישת חובה** בגיל 65 ו- 8 חודשים, משמע ביום 1.8.2005, ככלומר בשנת 2007 הוא הגיע כבר **לגיל פרישה**. מאחר ובימים 1.1.2003 מלאו לאחד מבני הזוג 55 (לגבר), הרי שבני הזוג זכאים לניכוי בסך של 8,280 ₪. לפיכך, סכום ההכנסה מריבית החיבב במס יהיה $1,720 \text{ ₪} = (10,000 - 8,280)$ על סכום זה ישולם מס בשיעור של 15% - 20% לפי העניין.

ב. פטור על הכנסות מריבית לגמלאים שהכנסתם, מקצתה או ממקורה אחר, נמוכה כמו כן נקבעה הטבה לגמלאים, למי שהוא או בן זוגו הגיעו **לגיל פרישה, על הכנסה מי"רבית מזוכה"**, לפיה יינתן פטור על 35% מהסכום הנמוך מבין השניים :

- הכנסות מריבית בגין פיקדון בנקאי או תוכניות חיסכון.
- ההפרש שבין תקרת הקצבה הזכאית לפטור (כיום עומדת על 86,400 ₪ לשנה), לבין הכנסה החייבת של אחד מבני הזוג (הגבוהה בין השתיים). לעניין זה, הכנסה החייבת **כוללת** - קצבות פטורות ממס בשל גיל פרישה (פנסיה) ורוחים מנירות ערך **ולא כולל** - הכנסות ריבית הנובעות מתוכניות חיסכון או פיקדונות, דמי שכירות מהשכרת דירת מגורים ורוחוי הון (שאים בשוק ההון). בפועל מדובר על כל סוג הכנסות למעט הכנסה מרבית, הכנסה משכ"ד דירת מגורים הפטורה ממס, ורוחוי הון.

יודגש כי הטבה זו אינה ניתנת באופן אוטומטי, ולשם קבלתה יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דוח על הכנסות לשנת המס הרלוונטי, או בקשה מרأس לתיום מס על הכנסות מריבית, כפי שמפורט בהרחבה בסעיף 4 להלן.

דוגמה

הכנסתך החייבת (לא כולל הכנסות ריבית מתוכניות חיסכון או פיקדונות) היא 65,000 ₪ ולבנ/ת הזוג הכנסה חייבת בסך של 45,000 ש"ח. הכנסה הנובעת מריבית ותוכניות חסכוון ופיקדונות צמודי מdad היא 5,000 ש"ח. לצורך חישוב הפטור, הריבית המזכה תהיה הסכום הנמוך מבין השניים : סכום הריבית (5,000 ₪) או סכום ההפרש. נחשב את סכום ההפרש בין התקרה השנתית הזכאית לפטור לבין הכנסה החייבת הגבוהה יותר של אחד מבני הזוג (65,000 ₪) :

ההפרש	86,400 - 65,000 =	21,400
הריבית הזכאית להטבה	21,400 > 5000	5,000
סכום הניכוי	5,000*35% =	1,750
הריבית החייבת במס	5,000 - 1,750 =	3,250
סכום המס החל על הריבית	3,250*20% =	650
סה"כ רוח על התכנית לאחר ניכוי המס	3,250 - 650 =	2,600

3.2 הקלות ממש לבני הכנסות נמוכות (הסכוםים הינם על פי שנת 2008)

מהקלה זו יייחנו כל המשפחה (או יחיד/ה מעל גיל 18 שאינו בעל משפחה) שתקרת הכנסותיהם (כולל הכנסות ילדיין עד גיל 18) אשר הכנסתן ברוטו מכל המקורות (הכנסות מריבית, קצבות הביטוח הלאומי הפטורות מס ושיין פטורות מס, וכו'), לא עלתה על 53,280 ש"ח בשנת המס. משפחה כזו תהיה זכאית לפטור מס בגובה 8,280 ₪ על הכנסות מריבית של תוכניות חיסכון או פיקדונות. אם הכנסת המשפחה היא מעל 53,280 ₪ ולא יותר מ - 61,560 ₪ יוקטן סכום הפטור (8,280 ₪) בגובה הכנסה הנוספת שמעל 53,280 ₪.

יודגש כי הטבה זו אינה ניתנת באופן אוטומטי, ולשם קבלתה יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דוח על הכנסות לשנת המס הרלוונטי, או בקשה מרأس לתיום

מס על הכנסות מריבית, כפי שמפורט בהרחבה בסעיף 4 להלן.

דוגמא

לבני הזוג הכנסה שנתית כוללת בסך 54,000 ש"ח, הכוללת בתוכה 7,000 ש"ח הכנסה מריבית (MPIKDOON שאינו צמוד למדד), ולילדם בן ה - 17 הכנסה שנתית (שאינה מריבית) בגובה 3,000 ש"ח. סך כל ההכנסה המשפחתייה לשנה 57,000 ש"ח (= $54,000 + 3,000$) הכנסותם גובהה מהתקירה (53,280 ש"ח) ולכן יש לחשב את גובה הפטור. חישוב הפטור יבוצע בשני שלבים, כדלקמן :

57,000 - 53,280 =	3,720	גובה הכנסה החורגת מהתקירה
8,280 - 3,720 =	4,560	הণיכוי המתואם
7,000 - 3,720 =	3,280	הריבית החייבת במס
3,280*15% =	492	סכום המס החל על הריבית
3,280 - 492 =	2,788	סה"כ רווח על התכנית לאחר ניכוי המס

3.3 הקלות מס על פיקדון פיצויים

הכנסות ריבית, שנבעו מתוכניות HISCOON או פיקדונוט במטבע חזק, שמקורם בפיצויים, בקצבה או בקצבת נכים (наци רדיופות הנאצים, יתומי מלחמת העולם השנייה וכדומה), הין פטורות מס.

3.4 הקלות מס לעולים חדשים ותושבים חוזרים

אם את/ה עולה חדשה או תושב חוזר, קיימות הטבות מס מסוימות על הכנסות מריבית, המפורטות באתר זה בעлон לעולים חדשים ותושבים חוזרים.

3.5 הקלות מס לנכים

נכחה 100% (או נכות של 90% לפחות מלחמת שליה באיברים שונים והאחו האמור הוא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באיברים השונים שבליידי היה קבוע נכות של 100% לפחות) זכאי לפטור על הכנסות שאין מיגעה אישית (כולל רביות, רווחי הון, והכנסות אחרות משוק ההון, וכו') וב惟ד שהכנסותיו מיגעה אישית הם עד תקרה שנקבעה בסעיף זה (73,680 ש"ח). תקרה הפטור היא עד לסכום כולל של 73,680, או תקרה של

כ-262,560 ש"ח אם הייתה לו הכנסה מריבית מתוכניות HISCOON, MPIKDOON ומקופות גמל, שמקורה בכיספי פיצויים שקיבל בשל פגיעה גופית - התקנות המצוינות הינן נכונות לשנת המס (2014).

4. אופן קבלת הקלות במס

קבלת הטעבות האמורות ניתנת לביצוע באמצעות הגשת בקשה לתיאום מס על הכנסות מריבית בתחילת השנה, משרד פקיד השומה. לחילופין, על מנת לקבל פטור זה,

באפשרות לגייס בסוף השנה דוח לפקיד השומה, אשר בו יפורטו כל הכספי חן מריבית והן אחרות, על מנת לבצע את החישוב.

לחילופין, ניתן לקבל החזר מס בדיעד, במידה ונוכה מס על ההכנסה שלגביה הינו זכאיות לאחת ההזדמנויות במס, באמצעות הגשת דוח בסוף השנה לפקיד השומה באזורה מגורייך (מסירת הדוח פיסית יכולה להתבצע בכל אחד ממשרדי השומה בארץ או באמצעות הדואר) בבקשת להחזיר מס (עד חלוף שש שנים מיום אותה שנה מס) באמצעות הגשת דוח על הכספי לשנת המס הרלוונטי (טופס 0135 או טופס 1301 - ניתן להוריד את הטפסים באתר זה), בו יפורטו כל הכספי חן מריבית והן אחרות, על מנת לבצע את החישוב. לצורךAMILIO הדוח, ניתן להיעזר בלשכות הדרכה הפתוחות ממשרדי השומה - ראו פירוט שעות ומיקום הלשכות באתר זה. יצוין, כי אין צורך בהזדהות והשירות אינו כרוך בתשלומים.

דברי ההסביר המובאים כאן הם כלליים ואין לראות בהם את נוסח החוק

עודכן על ידי החטיבה לשומה ופיקורת

בהתצת היחידה לדוברות והסברה, רשות המסדים בישראל